

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เอดส์เป็นโรคที่เป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญยิ่ง และมีอัตราการแพร่กระจายเกือบอยู่ทุกประเทศทั่วโลก มีการระบาดครบวงจรไปในทุกเพศ ทุกวัย สำหรับประเทศไทยได้มีรายงาน ผู้ป่วยเอดส์รายแรกเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2527 ในปัจจุบันสถานการณ์โรคเอดส์ของประเทศไทยจนถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2542 พบว่า มีผู้ป่วยเอดส์ที่ยังมีชีวิตอยู่ทั้งสิ้น 119,259 ราย เป็นผู้ติดเชื้อมีอาการ 47,854 ราย โดยพบว่าเป็นผู้ป่วยเพศชาย จำนวน 94,314 ราย เพศหญิง จำนวน 24,945 ราย (กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข, 2541) คาดประมาณว่าในปี พ.ศ. 2543 จะมีผู้ติดเชื้อเอชไอวี ทั้งหมดในประเทศไทย จำนวน 2,000,000 ถึง 4,000,000 คน (มีทนา หาญนิษฐ์, 2538) การติดเชื้อ เอชไอวี ส่งผลกระทบต่อที่นับว่าสำคัญที่สุดของผู้ป่วย คือ การคุกคามชีวิต ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานทางด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ และสังคมมากกว่าการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังประเภทอื่น ผลกระทบทางร่างกายอันเนื่องมาจากภูมิคุ้มกันของร่างกายลดลงทำให้มีการติดเชื้อจากอวัยวะอื่น ซึ่งการติดเชื้อจากอวัยวะอื่นรุนแรงถึงขั้นทำให้เสียชีวิต ประกอบกับการติดเชื้อ เอชไอวี ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ และสังคมรังเกียจ ดังนั้นเมื่อผู้ติดเชื้อทราบผลการตรวจเลือดหาแอนติบอดีต่อเชื้อ เอชไอวี ได้ผลบวก ส่วนใหญ่จึงรู้สึกโศกเศร้า เสียใจ วิตกกังวล โกรธตนเองหรือผู้อื่น มีความรู้สึกผิด และกลัวสิ่งที่จะเกิดขึ้น มีความคิดอยากฆ่าตัวตาย แยกตัวจากสังคม (ธนา นิลชัยโกวิท, 2537)

ปฏิบัติการที่ผู้ติดเชื้อ เอชไอวี และผู้ป่วยเอดส์ มีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ผู้ติดเชื้อเข้าสู่ระบบบริการการรักษาพยาบาลที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเขตภาคเหนือ กองระบาดวิทยาได้รายงานสถานการณ์โรคเอดส์ประเทศไทย ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2542 พบว่า จังหวัดที่มีผู้ป่วยเอดส์สะสมสูงสุดใน 10 จังหวัด อันดับแรกเป็นกรุงเทพฯ รองลงมาเป็นจังหวัดในภาคเหนือตอนบนถึง 5 จังหวัด คือจังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำปาง และลำพูน ในสถานการณ์โรคเอดส์ของจังหวัดลำปาง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปางได้รายงานถึงวันที่ 25 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2542 พบผู้ป่วย 5,235 ราย ซึ่งเป็นจังหวัดที่พบจำนวนผู้ป่วยสะสมสูงสุดเป็นอันดับที่ 5 ใน 10 อันดับของจังหวัดที่มีจำนวนผู้ป่วยสะสมสูงสุดในประเทศ เป็นผู้ป่วยที่ยังมีชีวิตอยู่ 2,501 ราย รวมเสียชีวิตไปแล้ว 2,734 คน สถิติโรคของผู้ป่วยที่มาใช้บริการในโรงพยาบาลศูนย์ลำปางของปี พ.ศ.

2540 พบว่า โรคเอดส์เป็นโรคที่พบมากเป็นอันดับที่ 5 ของการจัดการอันดับโรคที่พบได้มาก 10 อันดับ คือมีจำนวน 1,558 ราย เมื่อจำแนกตามรายปีที่รับการรักษา พบว่า ผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นทุกปี มีผู้ป่วยมากที่สุดในปี พ.ศ. 2540 จำนวน 1,009 ราย สถิติโรคของผู้ป่วยในที่ตั้งแก่กรรมในโรงพยาบาลที่พบมากในปี 2540 เป็นอันดับที่ 1 ใน 10 อันดับ คือ โรคเอดส์ มีจำนวน 375 ราย ซึ่งมากกว่าผู้ป่วยที่เสียชีวิตจากอุบัติเหตุถึง 171 คน จำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์รายใหม่ (คน) ของโรงพยาบาลลำปาง พ.ศ. 2539-2540 มีจำนวน 725 ราย เป็นโรคเอดส์ 688 คน เป็นกลุ่มผู้ติดเชื้อที่มีอาการ 57 คน (รายงานประจำปีโรงพยาบาลลำปาง, 2540) ผู้ป่วยที่มาใช้บริการของโรงพยาบาลมีทั้งกลุ่มที่อยู่ในระยะเอดส์เต็มขั้น หรือกลุ่มที่มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ และกลุ่มติดเชื้อที่ไม่มีอาการ จำนวนผู้ป่วยเอดส์ที่เพิ่มมากขึ้นได้เข้าสู่ระบบบริการรักษาพยาบาล ต้องการได้รับการดูแล และต้องพึ่งพาพยาบาลในการช่วยเหลือให้มีชีวิตอย่างมีความสุข และช่วยให้ตายอย่างสงบในระยะสุดท้ายของโรค ซึ่งถือว่าเป็นความผูกพันรับผิดชอบของวิชาชีพที่จะต้องสนองตอบความต้องการของผู้ป่วย โดยจัดหาการดูแลที่มีคุณภาพให้

พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ เน้นให้การพยาบาลแบบองค์รวม ระบุให้พยาบาล ปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การช่วยเหลือ ดูแล รักษา บำบัด รักษา /บรรเทาอาการของโรครวมทั้งการฟื้นฟูสุขภาพ ทั้งนี้โดยใช้ศาสตร์ และศิลปะ การระบุไว้อย่างชัดเจนเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานของการปฏิบัติงานนั้นๆ ซึ่งนั้นก็หมายถึงว่าในการให้การพยาบาลผู้ป่วยเอดส์ พยาบาลต้องทำให้ครอบคลุมทั้งการสอน การแนะนำ การให้คำปรึกษา และแก้ปัญหาสุขภาพอนามัย การกระทำต่อร่างกาย และจิตใจบุคคล รวมทั้งจัดสิ่งแวดล้อม การบรรเทาอาการของโรค การรูกกลาม และการฟื้นฟูสุขภาพ การให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้น และการช่วยเหลือแพทย์กระทำการรักษา จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลได้ให้แนวทางในปฏิบัติการพยาบาลไว้ว่า ความต้องการการพยาบาลมีอยู่ทั่วสากล ด้วยเหตุนี้พยาบาลจึงต้องเคารพในชีวิต เกียรติศักดิ์ และสิทธิมนุษยชน โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติ เชื้อชาติ ศาสนา วรรณะ วัย เพศ ลัทธิการเมือง และสถานภาพบุคคล ดังนั้นในการปฏิบัติต่อผู้ป่วยเอดส์พยาบาลต้องคำนึงความเป็นมนุษย์ของผู้ป่วยไม่ว่าสภาพความเจ็บป่วยจะหนักแล้ว น่ารังเกียจเพียงใดก็ตาม จะปฏิเสธการดูแลผู้ป่วยไม่ได้ ผู้ป่วยต้องได้รับการดูแลที่เท่าเทียมกับผู้ป่วยคนอื่นๆ พยาบาลต้องคำนึงสิทธิมนุษยชนของผู้ป่วย โดยการให้ผู้ป่วยตัดสินใจในสุขภาพของตน พยาบาลมีหน้าที่ให้ข้อมูลสนับสนุน การตัดสินใจ และการแสดงการเคารพในความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้ป่วย กระทำได้โดยการยอมรับทางเลือกที่มาจากค่านิยม ความเชื่อของตัวผู้ป่วย (Fry, 1994) พยาบาลจึงมีหน้าที่

ที่ต้องทำให้ผู้ป่วย มีข้อมูลเพียงพอ และมีโอกาสที่จะได้รับข้อมูลก่อนการตัดสินใจยินยอม นอกเหนือไปจากนั้น พยาบาลต้องรักษาความลับของผู้ป่วยเพื่อผดุงไว้ซึ่งสัมพันธภาพ ความไว้วางใจในตัวผู้ให้บริการ

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้ให้ความสำคัญต่อสิทธิที่เท่าเทียมกันของประชาชน อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่างรัฐธรรมนูญ, 2540) มีการออกพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ส่งผลให้การดำเนินงานขององค์กร บุคคลในองค์กรทั้งของรัฐและเอกชน ต้องโปร่งใสและเป็นธรรม ทำให้เกิดการตื่นตัวในหน้าที่ และความรับผิดชอบของตนที่เกี่ยวข้อง กระทรวงสาธารณสุข แพทยสภา สภาการพยาบาล เภสัชกรรม และทันตแพทยสภา ได้ร่วมกันกำหนดและให้การรับรองสิทธิผู้ป่วย โดยประกาศเป็นสิทธิประโยชน์ที่ผู้ป่วยพึงได้รับให้สาธารณสุขได้รับรู้ รับทราบ เมื่อวันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2541 สิทธิผู้ป่วยมุ่งเน้นในเรื่องสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัย สิทธิที่จะได้รับข้อมูลก่อนการยินยอม และสิทธิในการตัดสินใจ ซึ่งส่งผลให้การประกอบวิชาชีพของพยาบาลและของบุคลากรสาธารณสุขทุกวิชาชีพ ต้องทบทวนหาแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ที่ผู้ป่วยทุกคนพึงได้รับโดยไม่มีการยกเว้น

การที่จะทำให้ประกาศเรื่องสิทธิประโยชน์ผู้ป่วย ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ได้นำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ย่อมเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรวิชาชีพที่จะกำหนดข้อปฏิบัติหรือวิธีปฏิบัติให้แก่สมาชิกของตน ในส่วนของวิชาชีพการพยาบาลได้มีการกำหนดข้อปฏิบัติที่เป็นการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ผู้ป่วย เข้าไว้ในพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2540 และข้อบังคับการสภาพยาบาลว่าด้วยเงื่อนไขและข้อจำกัดในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2530 เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ป่วยโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน การเคารพในความเป็นบุคคลในขณะที่ปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ป่วย Fry (1994) ได้นำเสนอแนวทางการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ ซึ่งเป็นแนวคิดทางจริยธรรมที่นำไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสมในการปฏิบัติการพยาบาลต่อเพื่อนมนุษย์ และทำให้การปฏิบัติการพยาบาลนั้นกับผู้ป่วยไม่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิทั้งสิทธิมนุษยชน และสิทธิผู้ป่วย ซึ่ง Fry (1994) ได้อธิบายลักษณะของการตัดสินใจในการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของพยาบาลไว้ 3 แบบ คือ ในแบบการปกป้องสิทธินั้น พยาบาลได้คำนึงถึงสิทธิของผู้ป่วยในการดูแลสุขภาพของตน จึงมุ่งเน้นการปกป้องสิทธิให้แก่ผู้ป่วย ป้องกันการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิทั้งจากตัวพยาบาล ผู้ร่วมงานและผู้ประกอบวิชาชีพสุขภาพอื่นๆ

แบบการนับถือในความเป็นบุคคลนั้น พยาบาลได้คำนึงถึงความเป็นบุคคลของผู้ป่วย จึงมีการแสดงออกของการกระทำที่เคารพในเกียรติ ศักดิ์ศรีพร้อมปกป้องดูแล ยอมรับความเป็นส่วนตัว โอกาสเลือก โดยการให้ข้อมูลให้กำลังใจจนกระทั่งผู้ใช้บริการสามารถตัดสินใจในสิ่งที่ผู้ป่วยมั่นใจ และแบบการเคารพการตัดสินใจของผู้ป่วย โดยพยาบาลได้คำนึงถึงการเคารพการตัดสินใจบนพื้นฐานค่านิยม วิถีชีวิต พยาบาลจะไม่บังคับให้ผู้ป่วยตัดสินใจ แต่เปิดโอกาสให้ตรวจสอบข้อดี ข้อเสียแล้วตัดสินใจให้ตรงกับความเชื่อและค่านิยมของผู้ป่วย ซึ่งพยาบาลแสดงกิจกรรมการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ผู้ป่วยได้ในลักษณะของการให้ข้อมูล ซึ่งเป็นการจัดหาและให้ข้อมูลที่ผู้ป่วยจำเป็นต้องรู้เพื่อช่วยในการตัดสินใจ การช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อช่วยในการตัดสินใจ เป็นการเพิ่มความสามารถให้แก่ผู้ป่วยทางหนึ่งและสร้างความเป็นอิสระเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจ การปกป้องผู้ป่วย โดยพยาบาลดูแลตรวจตรา ระมัดระวัง ปกป้องการกระทำใดที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิผู้ป่วย และการเป็นตัวแทนผู้ป่วยในกรณีที่ผู้ป่วยไม่สามารถบอกหรือกระทำด้วยตนเอง เป็นการตัดสินใจแทน โดยยึดผลประโยชน์ของผู้ป่วยเป็นสำคัญ (Jenny, 1979; Abram, 1978; Kohnke, 1980)

สภาพการณ์ปัจจุบันมีผู้ป่วยเอดส์เข้าสู่ระบบบริการมากขึ้น เนื่องจากจำนวนผู้ติดเชื้อที่มีอาการจากภาวะแทรกซ้อนของโรคเพิ่มขึ้น ซึ่งแต่เดิมเป็นผู้ติดเชื้อไม่มีอาการ ต่อมาได้แพร่ระบาดไปยังทุกกลุ่ม ไม่จำกัด เพศ วัย ทำให้พยาบาลได้มีโอกาสให้บริการสุขภาพแก่ผู้ป่วยเอดส์มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นผู้ป่วยในกลุ่มใด ในการพยาบาลที่มุ่งเน้นผู้ป่วยเป็นจุดศูนย์กลาง การตอบสนองความต้องการด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ให้ครอบคลุมตามความรับผิดชอบในหน้าที่ที่เป็นมาตรฐานการดูแล คือ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การบรรเทาอาการของโรค และการฟื้นฟูสภาพ การช่วยเหลือในเรื่องการรักษา โดยที่การกระทำต่อผู้ป่วยในฐานะที่เป็นมนุษย์ไม่ว่าโรคใด สภาพใด พยาบาลต้องเคารพในความเป็นบุคคล สิทธิมนุษยชน และปกป้องสิทธิของผู้ป่วยด้วยไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติการพยาบาลใด ผู้ป่วยต้องได้รับรู้ข้อมูลก่อนการตกลงยินยอม และได้รับการเคารพในการตัดสินใจการเคารพความเป็นส่วนตัว การได้รับการบริการที่เท่าเทียม แต่จากรายงานการวิจัยหลายงาน พบว่า ในบางครั้งจากการรับรู้ว่าเป็นโรคที่เสี่ยง และทัศนคติต่อโรคเอดส์ในทางลบก่อให้เกิดความกลัว หวาดระแวงที่จะให้การดูแลผู้ป่วย จึงทำให้พยาบาลซึ่งเป็นบุรุษอาจมีความกลัว รังเกียจ ปฏิเสธและไม่เต็มใจให้การพยาบาล และในการให้การพยาบาลผู้ป่วยเอดส์ บ่อยครั้งที่พบว่า พยาบาลประสบกับประเด็นปัญหาทางด้านจริยธรรม เช่น การหลีกเลี่ยงการดูแลผู้ป่วย การไม่ได้ให้ผู้ป่วยและญาติมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องของการรักษา การไม่ได้รับการดูแลที่เท่าเทียมกัน การแบ่งแยก ตีตราผู้ป่วย และขาดการร่วมมือประสานงานกับแพทย์ในการดูแลผู้ป่วย (Chaowalit, 1997: 2) ทั้งนี้เนื่องมาจาก ความน่ากลัว ความร้ายแรงของโรคที่คุกคามชีวิต

สภาพที่น่ารังเกียจ จึงทำให้เกิดทัศนคติต่อผู้ป่วยและโรคเอดส์ในทางลบ ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมกรรมการให้การพยาบาล (Eichhorn, 1981 อ้างถึงใน สุวีพร ธนศิลป์, 2538: 59) และพบว่าพยาบาลส่วนหนึ่งไม่เต็มใจ และหลีกเลี่ยงการให้การดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยเหล่านี้ เนื่องจากมีความรู้สึกกลัวการติดเชื้อจากผู้ป่วยเอดส์ (Cole and Slocumb, 1994: 303-304) ซึ่งอาจเป็นเหตุทำให้ผู้ป่วยได้รับการบริการที่ไม่ครอบคลุม เท่าเทียมผู้ป่วยอื่นๆ และทำให้คุณภาพบริการลดลง

เมื่อสถานการณ์ปัจจุบันมีการให้ความสำคัญต่อสิทธิของประชาชนเป็นอย่างมาก มีการประกาศกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ พ.ศ. 2540 กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับองค์การวิชาชีพด้านสุขภาพ พ.ศ. 2541 ได้การประกาศรับรองสิทธิให้แก่ผู้ป่วย และมีการกำหนดให้การพิทักษ์สิทธิประโยชน์เป็นการประกันคุณภาพการบริการแก่ประชาชนทางหนึ่ง จึงทำให้ประชาชนมีการตื่นตัวในเรื่องสิทธิผู้ป่วย พยาบาลในฐานะสมาชิกขององค์การสุขภาพ ที่เป็นผู้ให้บริการด้านสุขภาพจึงต้องมีการทบทวนบทบาทของตนที่เน้นการปฏิบัติอย่างเป็นมาตรฐาน เป็นธรรม เท่าเทียม และทั่วถึง นอกจากนี้จะต้องคำนึงถึงบทบาทสมาชิกที่ต้องมีการพัฒนางาน และองค์การวิชาชีพตามข้อบังคับสภาการพยาบาลฯ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม จึงต้องใช้คำประกาศสิทธิผู้ป่วยกระทรวงสาธารณสุขร่วมกับองค์การวิชาชีพด้านสุขภาพ พ.ศ. 2541 ข้อบังคับการสภาพยาบาลว่าด้วยเงื่อนไขและข้อจำกัดในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2530 เป็นแนวทางในการทำงานที่ปฏิบัติต่อมนุษย์ด้วยความถูกต้องตามหลักสิทธิมนุษยชน ส่วนในรายละเอียดของกิจกรรมการปฏิบัติอาจแตกต่างกันไป ตามสภาพของผู้ป่วย ตามความจำเป็น ตามความต้องการ ด้วยเหตุที่การให้การพยาบาลผู้ป่วยเอดส์ เจ็บป่วยด้วยโรคร้ายแรง และคุณภาพชีวิตไม่มีทางรักษาและสามารถติดต่อไปสู่ผู้อื่นและถูกประณามจากสังคม (Carson and others, 1990: 28) เป็นการปฏิบัติงานที่พยาบาลรับรู้ว่าเป็นความเสี่ยงต่อการติดเชื้อในขณะที่ให้การดูแล และโรคนี้ถูกตีตราจากสังคม ก่อให้เกิดทัศนคติในทางลบต่อพฤติกรรมและต่อตัวผู้ป่วย ทัศนคติในทางลบต่อผู้ป่วยมีผลต่อพฤติกรรมของพยาบาล ซึ่งอาจเป็นเหตุทำให้คุณภาพการบริการลดลง ผู้วิจัยได้ตระหนักต่อสิทธิของผู้ป่วยเอดส์ จึงได้ทำศึกษาการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยเอดส์ ของพยาบาลวิชาชีพ โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาที่โรงพยาบาลลำปาง ซึ่งเป็นโรงพยาบาลศูนย์ขนาดใหญ่ (จำนวน 800 เตียง) และมีโรคเอดส์เป็นโรคของผู้ป่วยในที่พบมากเป็นอันดับที่ 5 ใน 10 ที่น่าสนใจมีสถิติผู้ป่วยในที่ถึงแก่กรรมที่พบมากเป็นอันดับแรก คือ ผู้ป่วยเอดส์ เฉลี่ย 1.03 รายต่อวัน และมีหอผู้ป่วยไว้ให้บริการรับผู้ป่วยเฉพาะโรคเอดส์ที่มีจำนวนเตียงรับผู้ป่วยได้ 30 เตียง และยังมีเปิดบริการ Day care ซึ่งเป็นแผนกผู้ป่วยนอกสำหรับผู้ป่วยเอดส์เท่านั้น ซึ่งมีผู้ใช้บริการเฉลี่ย 194 รายต่อเดือน (รายงานประ

จำปีโรงพยาบาลลำปาง, 2540) โดยทำการศึกษาว่า พยาบาลมีการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยเป็นอย่างไร แบบการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยเอ็ดส์ และกิจกรรมการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยเอ็ดส์ เป็นอย่างไร เพื่อนำผลที่ได้ไปพัฒนาการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาล และเป็นแนวทางพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยเอ็ดส์ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ลำปาง
2. เพื่อศึกษาแบบการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยเอ็ดส์ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ลำปาง
3. เพื่อศึกษากิจกรรมการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยเอ็ดส์ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ลำปาง

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยเอ็ดส์ของพยาบาลวิชาชีพ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี ในโรงพยาบาลศูนย์ลำปาง
2. การสังเกตกระทำในช่วงขณะปฏิบัติงานในเวรเช้า เวลา 08.00 -16.00 น.
3. กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติพยาบาลในหอผู้ป่วยที่รับผู้ป่วยเอ็ดส์ไว้ดูแลได้แก่ หอผู้ป่วย อายุรกรรมชาย 1 อายุรกรรมชาย 2 อายุรกรรมหญิง 1 อายุรกรรมหญิง 2 และตึกการุณย์
4. ตัวแปรที่ศึกษา คือ การปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยเอ็ดส์ตามคำประกาศสิทธิผู้ป่วยโดยกระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับองค์การวิชาชีพด้านสุขภาพ ณ วันที่ 16 เมษายน 2541 และข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2530 และการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยเอ็ดส์ตามแนวคิดการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของ Fry (1994)

คำจำกัดความ

1. การพิทักษ์สิทธิประโยชน์ผู้ป่วย หมายถึง การปฏิบัติหรือการกระทำต่อผู้ป่วย ทั้งทางตรงทางอ้อม ที่เกี่ยวข้องกับการปกป้อง ช่วยเหลือในการรักษา หรือให้ได้มาในสิ่งที่พึงมีและพึงได้ตามสิทธิมนุษยชน สิทธิผู้ป่วย และการเคารพในความเป็นบุคคล ด้วยการช่วยเหลือและการสนับสนุนด้านข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ของผู้ป่วย และการเป็นตัวแทนรักษาผลประโยชน์ บอกเล่าความต้องการ เรียกร้องแทน ในกรณีที่ผู้ป่วยไม่สามารถกระทำด้วยตนเอง

2. การปฏิบัติภารกิจพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยเอดส์ หมายถึง การปฏิบัติหรือการแสดงออกของการกระทำของพยาบาลวิชาชีพที่กระทำต่อผู้ป่วยเอดส์ทั้งโดยตรงและทางอ้อม ที่เกี่ยวข้องกับการปกป้อง ช่วยเหลือในการรักษา หรือให้ได้มาในสิ่งที่พึงมีและพึงได้ตามสิทธิมนุษยชน สิทธิผู้ป่วยตามคำประกาศสิทธิผู้ป่วยของแพทยสภา สภาการพยาบาล สภาเภสัชกรรม หันตแพทยสภา และคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ ที่ประกาศ ณ วันที่ 16 เมษายน 2541 และตามข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2530 และการเคารพในความเป็นบุคคล มุ่งกระทำการช่วยเหลือและสนับสนุนด้านข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ของผู้ป่วย และการกระทำที่เป็นตัวแทนผู้ป่วยในการบอกเล่าความต้องการ และรักษาผลประโยชน์แทนผู้ป่วยในกรณีที่ผู้ป่วยไม่สามารถกระทำด้วยตนเอง เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในขณะที่พยาบาลให้การพยาบาลผู้ป่วยเอดส์ โดยกระทำดังนี้

2.1 การปฏิบัติภารกิจพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาล ในด้านที่ได้รับบริการด้านสุขภาพอย่างครอบคลุม หมายถึง การกระทำที่พยาบาล กระทำการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยเอดส์ โดยให้การพยาบาลถูกต้องตามมาตรฐานการพยาบาลผู้ป่วยเอดส์ซึ่งได้แก่ ความปลอดภัยจากการติดเชื้อ การสร้างสัมพันธภาพ ความเป็นมิตร ให้โอกาส และเวลารับฟังไม่ปฏิเสธผู้ป่วย การได้รับการบริการจากผู้ที่มีความชำนาญ และได้รับการที่เจ็บปวดน้อยที่สุด การได้รับการเอาใจใส่ ติดตาม แจ่มผลการรักษาและอาการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ให้ทราบ และการช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาในเรื่องการรักษาพยาบาล การติดต่อญาติ การดูแลอย่างใกล้ชิดในระยะสุดท้ายก่อนเสียชีวิต ในงานวิจัยนี้มีข้อคำถาม 10 ข้อ คือข้อที่ 1, 12, 13, 16, 18 อยู่ในแบบสังเกต และข้อที่ 7, 8, 12, 25, 30 อยู่ในแบบสัมภาษณ์

2.2 การปฏิบัติภารกิจพิเศษพิเศษประโยชน์ในการพยาบาล ในด้านการบริการโดยไม่เลือกปฏิบัติ หมายถึง การกระทำที่พยาบาลกระทำต่อผู้ป่วยเอดส์ ด้วยความยุติธรรม เท่าเทียม และเสมอภาคเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยให้การปฏิบัติในลักษณะเดียวกันกับผู้ป่วยอื่นไม่เลือกปฏิบัติ มีความสม่ำเสมอเท่าเทียมกัน และไม่แยกผู้ป่วยยกเว้นในกรณีที่มีการติดเชื้อที่อาจติดต่อหรือรับมาจากผู้ป่วยอื่น ในงานวิจัยนี้มีข้อคำถาม 2 ข้อ คือ ข้อที่ 17 ในแบบสังเกต และข้อที่ 27 ในแบบสัมภาษณ์

2.3 การปฏิบัติภารกิจพิเศษพิเศษประโยชน์ในการพยาบาล ในด้านการได้รับข้อมูลอย่างเพียงพอสำหรับการตัดสินใจเพื่อยินยอมรับการรักษาพยาบาล หมายถึง การกระทำที่พยาบาลกระทำต่อผู้ป่วยเอดส์เพื่อให้ได้ข้อมูลตามขอบเขตวิชาชีพก่อนให้การพยาบาล และจัดทำดำเนินการเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับข้อมูลเพิ่มเติมจากแพทย์ผู้รักษา และผู้เกี่ยวข้องเช่น นักสังคมสงเคราะห์ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการตัดสินใจให้แก่ผู้ป่วย และตรวจสอบทางเลือกในการรักษา ว่ามาจากความต้องการของผู้ป่วยและการได้รับข้อมูลที่เพียงพอ และยินยอมรับการตัดสินใจในทางเลือกนั้นของผู้ป่วย ในงานวิจัยนี้มีข้อคำถาม 15 ข้อ คือ ข้อที่ 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 14 ในแบบสังเกต และข้อที่ 16 17 18 19 20 23 ในแบบสัมภาษณ์

2.4 การปฏิบัติภารกิจพิเศษพิเศษประโยชน์ในการพยาบาล ในด้านการเฝ้าระวังภาวะเสี่ยงอันตรายถึงแก่ชีวิต หมายถึง การกระทำที่พยาบาลกระทำภารกิจพิเศษพิเศษประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยเอดส์ โดยการเฝ้าระวังอาการแทรกซ้อนจากการเจ็บป่วยและการรักษา รายงานแก่แพทย์อย่างรีบด่วนเมื่อเกิดภาวะเสี่ยงอันตราย โดยไม่คำนึงว่าผู้ป่วยจะร้องหรือไม่ ในงานวิจัยนี้มีข้อคำถาม 1 ข้อ คือ ข้อที่ 4 ในแบบสัมภาษณ์

2.5 การปฏิบัติภารกิจพิเศษพิเศษประโยชน์ในการพยาบาล ในด้านที่จะได้รับทราบชื่อ นามสกุล และประเภทการประกอบอาชีพของผู้ให้บริการ หมายถึง พยาบาลแสดงให้ผู้ป่วยทราบชื่อ นามสกุล ประเภทผู้ให้บริการ โดยการติดบัตรประจำตัวที่ได้รับรองการเป็นข้าราชการจากโรงพยาบาลที่ปฏิบัติงานอยู่ หรือการกล่าวแนะนำตัวเมื่อพบผู้ป่วยครั้งแรก ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม 1 ข้อ คือ ข้อที่ 2 ในแบบสังเกต

2.6 การปฏิบัติภารกิจพิเศษพิเศษประโยชน์ในการพยาบาล ในด้านที่จะขอเปลี่ยนผู้ให้บริการและสถานบริการ หมายถึง การกระทำที่พยาบาลกระทำภารกิจพิเศษพิเศษประโยชน์ในการพยาบาลโดยเป็นผู้ประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง และทำการตรวจสอบว่าสถานบริการนั้นสามารถให้บริการ และรักษาผู้ป่วยเอดส์ได้ ในงานวิจัยนี้มีข้อคำถาม 1 ข้อ คือ ข้อที่ 22 ในแบบสัมภาษณ์

2.7 การปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาล ในด้านการปกปิดข้อมูลของผู้ป่วยโดยเคร่งครัด หมายถึง การกระทำที่พยาบาลกระทำการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาล โดย ไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้ป่วยโดยไม่ได้รับความยินยอมเห็นชอบจากผู้ป่วยก่อน หาวิธีและมาตรการในการรักษาความลับให้แก่ผู้ป่วยเอดส์ เช่น ไม่ติดการวินิจฉัยโรคไว้ที่ป้ายท้ายเตียง แจ้งข้อมูลผลการรักษาแก่ผู้ป่วยในที่ที่เป็นสัดส่วน ระมัดระวังไม่นำเรื่องของผู้ป่วยไปพูดหรือวิจารณ์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง และปกปิดไม่เปิดเผยร่างกายผู้ป่วยโดยไม่จำเป็นในขณะให้การพยาบาล ในงานวิจัยนี้มีข้อคำถาม 6 ข้อ คือ ข้อที่ 8, 19 ในแบบสังเกต และข้อที่ 1, 2, 3, 28 ในแบบสัมภาษณ์

2.8 การปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาล ในด้านการได้ข้อมูลก่อนการตัดสินใจเข้าร่วมการทดลองวิจัย หมายถึง การกระทำที่พยาบาลกระทำการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาล โดยการให้ข้อมูลโดยละเอียด ผลดีและผลเสีย และจัดดำเนินการเพื่อให้ผู้ป่วยเอดส์ได้รับข้อมูลจากผู้ทำการวิจัย และทำการตรวจสอบว่าผู้ป่วยได้แสดงการยินยอมก่อนเข้าร่วมทดลองวิจัย ในงานวิจัยนี้มีข้อคำถาม 3 ข้อ คือ ข้อที่ 13, 14, 15 ในแบบสัมภาษณ์

2.9 การปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาล ในด้านการได้รับข้อมูลในขณะเขียนของตน หมายถึง การกระทำที่พยาบาลกระทำการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาล โดยการยินยอมให้ผู้ป่วยเอดส์รับทราบข้อมูลของตนในแฟ้มประวัติ เมื่อผู้ป่วยร้องขอโดยไม่ล่วงละเมิดสิทธิผู้อื่น ในงานวิจัยนี้มีข้อคำถาม 1 ข้อ คือ ข้อที่ 11 ในแบบสัมภาษณ์

2.10 การปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาล ในด้านการใช้สิทธิของผู้แทนโดยชอบธรรมที่ใช้สิทธิแทนเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี ผู้บกพร่องทางกายหรือทางจิต หมายถึง การกระทำที่พยาบาลกระทำการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาล โดยการค้นหา ติดตามผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้ป่วยเอดส์ เช่น บิดา มารดา ลามี ภรรยา บุตร และครอบครัวผู้ป่วยให้ตัดสินใจในเรื่องการรักษาแทนผู้ป่วยในกรณีผู้ป่วยไม่รู้สึกรู้ตัว หรือไม่สามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ ในงานวิจัยนี้มีข้อคำถาม 1 ข้อ คือ ข้อที่ 9 ในแบบสัมภาษณ์

3. แบบการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วย หมายถึง การอธิบายลักษณะการแสดงออกของการกระทำ ที่พยาบาลกระทำต่อผู้ป่วยทั้งทางตรงทางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องช่วยเหลือในการรักษาหรือให้ได้มาในสิ่งที่พึงมีและพึงได้ตามสิทธิมนุษยชน สิทธิผู้ป่วย โดยที่พยาบาลมีฐานของการคิดและการตัดสินใจในการแสดงออกของการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลที่สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของ Fry (1994) มี 3 แบบ ประกอบด้วย

3.1 การปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยแบบการปกป้องสิทธิ หมายถึง ลักษณะของการกระทำการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ผู้ป่วยของพยาบาล ที่มุ่งการปกป้องสิทธิให้ผู้ป่วยในขณะที่ปฏิบัติการพยาบาล โดยทำให้ผู้ป่วยได้ทราบในสิทธิของตนและกระทำจนแน่ใจว่าผู้ป่วยทราบถึงสิทธิของตน และรักษาความถูกต้องทางศีลธรรม ป้องกันการล่วงละเมิดสิทธิให้แก่ผู้ป่วย ดำเนินการเพื่อรักษาความลับและความเป็นส่วนตัว ในงานวิจัยนี้มีข้อคำถาม 19 ข้อ คือ ข้อที่ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 12, 13, 17 ในแบบสังเกต และข้อที่ 1, 2, 3, 5, 11, 12, 13, 14, 15 ในแบบสัมภาษณ์

3.2 การปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยแบบการเคารพการตัดสินใจในพื้นฐานค่านิยม หมายถึง ลักษณะการกระทำการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของพยาบาล ที่คำนึงถึงค่านิยมและวิถีชีวิตของผู้ป่วยในขณะที่ปฏิบัติการพยาบาล โดยช่วยให้ผู้ป่วยทราบข้อดีข้อเสียในทิศทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ ช่วยผู้ป่วยตรวจสอบความต้องการทางเลือกในวิธีการรักษาพยาบาล ที่สอดคล้องกับฐานะค่านิยมความเชื่อและวิถีชีวิตของผู้ป่วย และช่วยผู้ป่วยตรวจสอบผลดี และผลเสียในทางเลือกนั้น ในงานวิจัยนี้มีข้อคำถาม 16 ข้อ คือ ข้อที่ 10, 11, 14, 15 ในแบบสังเกต และข้อที่ 7, 8, 9, 10, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 31 ในแบบสัมภาษณ์

3.3 การปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยแบบการนับถือความเป็นบุคคล หมายถึง ลักษณะการกระทำการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของพยาบาล มุ่งที่การปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ป่วยในขณะที่ปฏิบัติการพยาบาล โดยแสดงการยอมรับสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ ทำการปกป้องเกียรติยศศักดิ์ศรี ความเป็นส่วนตัว และยอมรับทางเลือกของผู้ป่วย และเป็นตัวแทนเมื่อผู้ป่วยไม่อยู่ในภาวะที่สามารถตัดสินใจได้ การตัดสินใจแทนผู้ป่วยจะกระทำโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ป่วยเป็นหลัก เพื่อปกป้องค่านิยมที่ผู้ป่วยยึดถือ ในงานวิจัยนี้มีข้อคำถาม 15 ข้อ คือ ข้อที่ 1, 8, 16, 18, 19 ในแบบสังเกต และข้อที่ 4, 17, 21, 25, 26, 27, 28, 29, 30 ในแบบสัมภาษณ์

4. กิจกรรมการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วย หมายถึง การอธิบายลักษณะของการกระทำที่พยาบาลกระทำต่อผู้ป่วยทั้งทางตรงทางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องช่วยเหลือในการรักษาหรือให้ได้มาในสิ่งที่พึงมีและพึงได้ตามสิทธิมนุษยชน สิทธิผู้ป่วย ซึ่งอธิบายเป็นลักษณะของกิจกรรม มี 4 กิจกรรม ประกอบด้วย

4.1 การปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยโดยกิจกรรมการให้ข้อมูล หมายถึง การแสดงการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของพยาบาล โดยการจัดหาข้อมูลข่าวสารที่ผู้ป่วยจำเป็นต้องรู้เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้ป่วย เช่น การให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรค การ

วินิจฉัยโรค การพยากรณ์โรค แผนการรักษา ความรู้ในเรื่องปัญหาสุขภาพ และให้ความรู้แก่ผู้ป่วยเพื่อเป็นข้อมูลในการเลือกแผนการรักษา ตลอดจนการให้ข้อมูลทั้งที่เป็นข้อดีและข้อเสียในทิศทางที่นำไปสู่การตัดสินใจในการเลือกด้วยตัวผู้ป่วยเองภายใต้วิถีการดำรงชีวิตและระบบค่านิยมตนเอง ในงานวิจัยนี้มีข้อคำถาม 11 ข้อ คือ ข้อที่ 3, 4, 5, 6, 9, 10 ในแบบสังเกต และข้อที่ 13, 14, 17, 18, 23 ในแบบสัมภาษณ์

4.2 การปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยโดยกิจกรรมการช่วยเหลือและสนับสนุนการตัดสินใจ หมายถึง การแสดงการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ผู้ป่วยของพยาบาล โดยการเพิ่มความสามรถ ความเป็นอิสระในการดูแลตนเองของผู้ป่วย ส่งเสริมและสนับสนุนการตัดสินใจด้วยตนเอง โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสและสนับสนุนการตัดสินใจ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ป่วยกับพยาบาล ทำให้คลายความวิตกกังวล สร้างความรู้สึกเป็นอิสระให้แก่ผู้ป่วย ช่วยให้ยอมรับความรู้สึกของตนเองและมองเห็นค่านิยม ความหมาย และจุดมุ่งหมายในชีวิต การจัดหาทรัพยากรเท่าที่ทำได้เพื่อสนองตอบความต้องการและเปิดโอกาสให้ผู้ป่วย ครอบครัว แพทย์ พยาบาลได้ปรึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้มีสิทธิเลือกตัดสินใจว่าจะทำอย่างไรเกี่ยวกับความเจ็บป่วยบนพื้นฐานค่านิยมของตนเอง ในงานวิจัยนี้มีข้อคำถาม 14 ข้อ คือ ข้อที่ 1, 14, 15, 18 ในแบบสังเกต และข้อที่ 7, 8, 9, 10, 19, 20, 22, 24, 26, 31 ในแบบสัมภาษณ์

4.3 การปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยโดยกิจกรรมการปกป้องผู้ป่วย หมายถึง การแสดงการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์โดย พยาบาลดูแล ตรวจสอบระมัดระวังและปกป้องสิทธิผู้ป่วยตามคำประกาศสิทธิผู้ป่วย พ.ศ. 2541 ของกระทรวงสาธารณสุข และองค์การวิชาชีพด้านสุขภาพ รวมไปถึงความรับผิดชอบที่ทำให้ผู้ป่วยมีความเข้าใจในเรื่องสิทธิผู้ป่วยอย่างเต็มที่ และรู้วิธีที่จะใช้สิทธิของตน ตลอดจนมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่ต้องให้ข้อมูลเรื่องสิทธิผู้ป่วย รวมไปถึงการปกป้องสิทธิให้แก่ผู้ป่วย และป้องกันการกระทำใดๆ ที่จะเป็นอันตรายต่อผู้ป่วยและผลประโยชน์ ในงานวิจัยนี้มีข้อคำถาม 18 ข้อ คือ ข้อที่ 2, 7, 8, 11, 12, 13, 17, 19 ในแบบสังเกต และข้อที่ 1, 2, 3, 5, 6, 11, 12, 15, 31, 21, 27 ในแบบสัมภาษณ์

4.4 การปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยโดยกิจกรรมการเป็นตัวแทน หมายถึง การแสดงการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการเป็นตัวแทนผู้ป่วย ในกรณีที่ผู้ป่วยไม่สามารถที่จะบอกหรือกระทำได้ด้วยตนเอง โดยพยาบาลจะกระทำหน้าที่ในการบอกเล่าแทน ในเรื่องความต้องการ ความปรารถนา ความไม่ฝัน และความกลัวของผู้ป่วย ในงานวิจัยนี้มีข้อคำถาม 7 ข้อ คือ ข้อที่ 16 ในแบบสังเกต และข้อที่ 4, 16, 5, 28, 29, 30 ในแบบสัมภาษณ์

พยาบาลวิชาชีพ หมายถึง พยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานด้านการพยาบาลอยู่ในหอผู้ป่วยที่มีผู้ป่วยเอดส์ ศึกษารักษาตัวอยู่ร่วมกับผู้ป่วยอื่นๆ ได้แก่ อายุรกรรมชาย 1, 2 อายุรกรรมหญิง 1, 2 และตึกการดูแล โรงพยาบาลศูนย์ลำปาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการพยาบาล ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ และมีแนวทางในการปฏิบัติการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วย ของพยาบาลวิชาชีพเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ป่วย และนำไปสู่แนวทางพัฒนาวิชาชีพพยาบาล
2. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย เรื่องการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ผู้ป่วยในแง่มุมอื่นต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย